

mBank.pl

BROSZURA INFORMACYJNA MIFID

Niniejsza Broszura informacyjna została przygotowana dla Klientów oraz potencjalnych Klientów mBank S.A. (zwanego dalej mBankiem) zainteresowanych usługą Supermarketu Funduszy Inwestycyjnych (dalej „SFI”) lub z niej korzystających.

I. MiFID II – informacje ogólne

MiFID II, czyli Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych, zastąpiła obowiązującą dyrektywę MiFID (Dyrektywa 2004/39/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r.) i wprowadza istotne modyfikacje w stosunku do dotychczas obowiązujących ram prawnych regulujących świadczenie usług inwestycyjnych i funkcjonowanie rynków finansowych.

Jako główne cele MiFID II wymienia się:

- zwiększenie ochrony inwestorów oraz ich zaufania do rynków finansowych,
- zmniejszenie ryzyka występowania zakłóceń na rynku oraz zwiększenie jego przejrzystości,
- ograniczenie niepotrzebnych kosztów ponoszonych przez uczestników rynku.

Zagwarantowaniu skutecznej ochrony inwestorów służyć ma m.in. wprowadzenie dodatkowych zasad regulujących świadczenie usług inwestycyjnych, nowe wymogi organizacyjne nałożone na podmioty świadczące usługi inwestycyjne, czy podwyższone standardy w zakresie przekazywania informacji.

mBank świadczy usługi inwestycyjne w sposób zgodny z MiFID II, przestrzegając wymogów zobowiązujących w szczególności do:

- działania w sposób uczciwy, sprawiedliwy, profesjonalny oraz zgodnie z najlepiej pojętym interesem Klienta,
- udzielania Klientowi kompletnych, rzetelnych, jasnych i niewprowadzających w błąd informacji,
- dostarczania Klientom usług adekwatnych do ich potrzeb.

MiFID II wraz z Rozporządzeniem MiFIR (Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 600/2014 z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie rynków instrumentów finansowych), a także przepisami wykonawczymi wydanymi na ich podstawie określany jest jako Pakiet MiFID II. Na poziomie Unii Europejskiej przepisami wykonawczymi uszczegóławiającymi MiFID II są bezpośrednio stosowane rozporządzenia delegowane, w szczególności Rozporządzenie Delegowane Komisji (UE) 2017/565 z dnia 25 kwietnia 2016 uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/65/UE w odniesieniu do wymogów organizacyjnych i warunków prowadzenia działalności przez firmy inwestycyjne oraz pojęć zdefiniowanych na potrzeby tej dyrektywy. Na poziomie Państw Członkowskich przepisy zawarte w dyrektywach unijnych wdrażane są do krajowych porządków prawnych przez ustawy, rozporządzenia lub inne krajowe akty prawne. W Polsce MiFID II będzie implementowany poprzez wdrożenie jego postanowień w szczególności do następujących aktów prawnych:

- ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2017 r. poz. 1768, ze zm.) („Ustawa o Obrocie”),
- ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 1876, ze zm.).

II. Podstawowe informacje o mBanku

Dane teleadresowe mBanku:

Centrala i Zarząd mBanku:
ul. Senatorska 18, 00-950 Warszawa skr. poczt. 21
tel. (22) 829-00-00, fax (22) 829-00-33
adres strony internetowej: www.mbank.pl

Języki, w których można komunikować się z mBankiem:

Językiem obowiązującym w mBanku w relacjach z Klientami jest język polski. Wszelkie informacje przekazywane Klientom i dokumenty podpisywane z Klientami są w języku polskim, chyba, że Klient i mBank uzgodnią inaczej.

Metody komunikacji z mBankiem:

mBank komunikuje się z Klientami za pośrednictwem strony internetowej mBanku, serwisu transakcyjnego, poczty elektronicznej e-mail, drogą telefoniczną i pocztową oraz za pośrednictwem placówek mBanku. Wybór sposobów komunikacji dokonywany jest przez strony w umowie SFI zawieranej pomiędzy Klientem a mBankiem.

Zezwolenia na prowadzenie działalności:

mBank oświadcza, iż:

- 1) został utworzony na podstawie Uchwały Nr 99 Rady Ministrów z dnia 20 czerwca 1986 roku w sprawie utworzenia Banku Rozwoju Eksportu,
- 2) posiada zezwolenie Komisji Papierów Wartościowych i Giełd z dnia 30 czerwca 2005 roku, zmienione decyzją Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 20 marca 2012 roku, zezwolenie Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 20 marca 2012 roku oraz zezwolenie Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 17 listopada 2015 roku na prowadzenie działalności maklerskiej,
- 3) posiada zezwolenie Komisji Papierów Wartościowych i Giełd z dnia 23 listopada 1995 roku na świadczenie usług powierniczych, prowadzenie rachunków papierów wartościowych, rejestrowanie stanu posiadania papierów wartościowych i zmian tego posiadania,
- 4) w zakresie świadczenia usługi SFI działa na podstawie art. 70 ust. 2 Ustawy o Obrocie,
- 5) organem nadzorującym mBank w zakresie działalności, o której mowa w pkt 2-4, jest Komisja Nadzoru Finansowego, Plac Powstańców Warszawy 1, 00-030 Warszawa.

III. Klasyfikacja Klientów zgodnie z MiFID II

Zgodnie z MiFID II, Klientów, na rzecz których świadczone są usługi inwestycyjne, klasyfikuje się jako:

- klientów detalicznych,
- klientów profesjonalnych,
- uprawnionych kontrahentów.

Zakłada się, iż różnym typom klientów należy zapewnić inny poziom ochrony. Zgodnie z przepisami, mBank zobowiązany jest zakwalifikować każdego ze swoich Klientów do jednej z trzech możliwych kategorii. Najwyższy poziom ochrony zapewnia kategoria "klient detaliczny".

Kategorie klientów	Charakterystyka segmentu	Poziom ochrony
Klienci detaliczni	Wszyscy klienci, którzy nie należą do grupy klientów profesjonalnych lub uprawnionych kontrahentów	Klienci korzystający z najwyższego poziomu ochrony.
Klienci profesjonalni	Klienci z tej grupy posiadają odpowiednią wiedzę, fachowość i doświadczenie, które są niezbędne do podejmowania decyzji i oceny ryzyka związanego z wybranymi lub proponowanymi tym klientom produktami	Klienci korzystają z mniejszej ochrony niż klienci detaliczni. Zakłada się, że posiadają wystarczającą wiedzę i doświadczenie w zakresie inwestycji.
Uprawnieni kontrahenci	Klienci posiadający bardzo dobrą znajomość rynków i produktów finansowych (np. banki, domy maklerskie, fundusze inwestycyjne, instytucje finansowe).	Klienci korzystają z najniższego poziomu ochrony.

Klienci mBanku korzystający z usługi Supermarketu Funduszy Inwestycyjnych klasyfikowani są wyłącznie jako Klienci detaliczni, korzystający z najwyższego poziomu ochrony. Wniosek klienta o zmianę kategorii zostanie rozpatrzony przez mBank negatywnie.

IV. Informacja o kosztach i opłatach

Dla każdego z dostępnych w ramach usługi SFI typów (kategorii) funduszy inwestycyjnych mBank przygotował zestawienie wszystkich przewidywanych kosztów i opłat związanych z jego nabyciem i utrzymywaniem. Podziału na typy funduszy inwestycyjnych dokonano w oparciu o ocenę prowadzonej polityki inwestycyjnej danego funduszu oraz rodzaju i wysokości wskazanych w statucie funduszu opłat.

Zestawienie szacunkowych opłat i kosztów dla poszczególnych kategorii funduszy inwestycyjnych będzie przekazywane Klientom i dostępne na stronie internetowej mBanku. Zawarty w nim jest także opis przyjętych przez Bank założeń na potrzeby prezentacji oraz wyjaśnienie stosowanych pojęć i terminów.

Zestawienie szacunkowych kosztów i opłat prezentowane jest Klientowi w formie reprezentatywnych przykładów inwestycji w trzech wersjach, obejmujących scenariusz neutralny (bazowy), scenariusz negatywny oraz pozytywny.

V. Sprawozdawczość w ramach usługi SFI

Raz w roku mBank dostarcza Klientowi raport drogą zgodną z oświadczeniem Klienta, zawierający zestawienie wszystkich opłat i kosztów, które Klient faktycznie poniósł w tym okresie w związku ze świadczoną usługą SFI i nabytymi w jej ramach jednostkami uczestnictwa. W ramach raportu rocznego mBank przedstawia również informacje o wysokości otrzymanych przez mBank od podmiotów trzecich, w szczególności towarzystw funduszy inwestycyjnych, wynagrodzenia i innych płatności, w związku z usługą SFI świadczoną na rzecz Klienta.

VI. Podstawowe zasady dotyczące przyjmowania i przekazywania zachęt

W związku ze świadczeniem usług inwestycyjnych, mBank przyjmuje lub przekazuje wyłącznie następujące świadczenia pieniężne i niepieniężne (zachęty):

- 1) przyjmowane od Klienta lub osoby działającej w jego imieniu albo przekazywane Klientowi lub osobie działającej w jego imieniu,
- 2) przyjmowane od osoby trzeciej lub przekazywane osobie trzeciej, które są niezbędne dla świadczenia danej usługi na rzecz Klienta,
- 3) inne niż wskazane w pkt 1 i 2, jeżeli spełniają one łącznie następujące warunki:
 - a) są one przyjmowane albo przekazywane w celu poprawienia jakości usługi świadczonej przez mBank na rzecz Klienta,
 - b) ich przyjęcie lub przekazanie nie ma negatywnego wpływu na przestrzeganie przez mBank obowiązku działania w sposób rzetelny i profesjonalny, zgodnie z zasadami uczciwego obrotu oraz najlepiej pojętym interesem Klienta,
 - c) informacja o świadczeniach, w tym o ich istocie i wysokości, a w przypadku gdy wysokość takich świadczeń nie może zostać oszacowana, o sposobie ustalania ich wysokości, została przekazana Klientowi lub potencjalnemu Klientowi w sposób rzetelny, dokładny i zrozumiały, przed rozpoczęciem świadczenia danej usługi.

W związku ze świadczoną usługą SFI mBank otrzymuje:

- 1) świadczenia pieniężne – otrzymywane od towarzystw funduszy inwestycyjnych za wykonywanie przez mBank, zgodnie z postanowieniami umów dystrybucyjnych zawartych z towarzystwami funduszy inwestycyjnych, świadczeń na rzecz Klientów związanych z utrzymywaniem przez Klienta jednostek uczestnictwa nabytych za pośrednictwem mBanku wraz zapewnieniem możliwości ich odkupu, mających na celu utrzymanie i poprawę jakości świadczonej usługi. mBank otrzymuje od towarzystwa funduszy inwestycyjnych następujące świadczenia:
 - a) wynagrodzenie z tytułu prowadzenia dystrybucji jednostek uczestnictwa w wysokości od 0% do 4% opłat i prowizji za nabycie, konwersję lub odkupienie jednostek uczestnictwa faktycznie pobranych przez fundusz zgodnie z tabelą opłat manipulacyjnych obowiązującą dla danego funduszu, od uczestników, których zlecenia zostały przyjęte i przekazane do funduszu za pośrednictwem mBanku,
 - b) wynagrodzenie kalkulowane jako udział procentowy w opłacie za zarządzanie pobieranej przez fundusz, w wysokości i na zasadach określonych w prospekcie funduszu, od średniej wartości aktywów netto funduszu, znajdujących się, w danym okresie rozliczeniowym, na rejestrach poszczególnych uczestników (Klientów), których zlecenia są przyjmowane i przekazywane za pośrednictwem mBanku. Wysokość udziału mBanku w opłacie za zarządzanie pobieranej przez fundusze wynosi od 0% do 65%. Wysokość udziału procentowego mBanku w opłacie za zarządzanie, o którym

mowa powyżej zależy od rodzaju funduszu (np. fundusz rynku pieniężnego, fundusz akcji), TFI, jak również może być uzależniona od średniej wartości aktywów netto funduszu, znajdujących się łącznie na rejestrach Klientów mBanku w funduszach zarządzanych przez TFI w danym okresie rozliczeniowym.

- 2) świadczenia niepieniężne - otrzymywane od towarzystw funduszy inwestycyjnych w celu poprawienia jakości świadczonej usługi w formie szkoleń i materiałów dydaktycznych.

mBank przekazuje Klientowi informacje dotyczące otrzymywanych płatności i korzyści w związku ze świadczoną usługą SFI:

- przed podpisaniem umowy (informacja o szacunkowej wartości płatności i korzyści otrzymywanych przez mBank w związku ze świadczoną na rzecz Klienta usługą SFI prezentowana jest razem z zestawieniem szacunkowych opłat i kosztów, o którym mowa w pkt III),
- raz do roku (zestawienie faktycznie otrzymanych przez mBank od podmiotów trzecich płatności i korzyści w związku ze świadczeniem usługi SFI na rzecz Klienta).

VII. Podstawowe zasady postępowania w celu unikania konfliktów interesów

W mBanku obowiązują zasady pozwalające na unikanie powstawania konfliktów interesów, jak również na sprawne nimi zarządzanie w przypadku ich powstania. Zostały one zawarte w Polityce zarządzania konfliktami interesów w mBanku, zwanej dalej „Polityką”. Naczelna zasada Polityki stanowi, iż interes Klienta ma zawsze pierwszeństwo przed interesami mBanku i jego pracowników. Takie działanie gwarantuje zarówno ochronę interesów Klientów, jak również ich równe traktowanie.

Czym jest konfliktów interesów?

Przez konflikt interesów należy rozumieć znane mBankowi okoliczności mogące doprowadzić do powstania sprzeczności między interesem mBanku, osoby powiązanej z mBankiem a obowiązkiem działania przez mBank w sposób rzetelny, z uwzględnieniem najlepiej pojętego interesu Klienta. Są to również znane mBankowi okoliczności mogące doprowadzić do powstania sprzeczności między interesami kilku Klientów mBanku.

Konflikt interesów może powstać w relacjach pomiędzy:

- mBankiem lub innym podmiotem z Grupy Kapitałowej mBanku a Klientem,
- Klientem a pracownikiem mBanku lub inną osobą powiązaną z mBankiem,
- mBankiem a pracownikiem mBanku lub inną osobą powiązaną z mBankiem,
- Klientami mBanku.

Zgodnie z przyjętą Polityką w sytuacji wystąpienia konfliktu interesów, którego mBank nie jest w stanie uniknąć lub nim zarządzić w sposób powodujący brak ryzyka wystąpienia szkody dla interesów Klienta, mBank będzie niezwłocznie informował o tym fakcie Klienta, którego takie zdarzenie dotyczy, w celu uzyskania jego zgody na dalsze świadczenie usług. Taka informacja będzie zawierała w szczególności opis, naturę i źródło konfliktu, wskazanie ryzyk dla Klienta wynikających z konfliktu, kroki podjęte w celu ograniczenia tego ryzyka oraz wskazanie, że rozwiązania organizacyjne i administracyjne ustanowione przez mBank w celu zapobieżenia temu konfliktowi lub zarządzania nim nie są wystarczające do zapewnienia z należytą pewnością, aby ryzyko szkody dla interesów Klienta nie występowało.

W celu zagwarantowania prawidłowej realizacji Polityki w mBanku podjęto działania w szczególności polegające na wprowadzeniu:

- barier informacyjnych pomiędzy poszczególnymi jednostkami organizacyjnymi mBanku chroniącymi poufność informacji,
- zasad ograniczających wykorzystywanie przez pracowników informacji o Klientach i zawieranych przez nich transakcjach wyłącznie do przypadków, gdy jest to niezbędne dla prawidłowego wykonywania czynności związanych ze świadczonymi przez mBank usługami (na zasadzie wiedzy koniecznej – need-to-know).

Podjęte działania mają zapewnić, iż informacje o Klientach są wykorzystywane w ramach mBanku, jak również Grupy Kapitałowej mBanku, wyłącznie w zakresie niezbędnym do prawidłowego świadczenia usług lub w celu spełniania wymogów prawa.

W stosunku do pracowników mBanku naruszających postanowienia Polityki będą wyciągane konsekwencje służbowe.

Pełna treści Polityki dostępna jest na stronach internetowych mBanku (www.mbank.pl). Na wniosek Klienta udostępniana jest przez jego Opiekuna w formie papierowej w placówkach mBanku lub poprzez przesłanie w formacie PDF na wskazany przez Klienta adres mailowy, gdy Klient wyrazi zgodę na taką formę komunikacji.

VIII. Lista funduszy inwestycyjnych

mBank oferuje Klientom szeroki wachlarz jednostek uczestnictwa emitowanych przez polskie i zagraniczne fundusze inwestycyjne. Z uwagi na znaczą liczbę funduszy inwestycyjnych dostępnych w ramach usługi SFI oraz możliwe zmiany oferty Banku w przyszłości (zakończenie lub rozpoczęcie współpracy z danym funduszem), lista funduszy inwestycyjnych dostępnych w ramach usługi SFI udostępniona jest na stronie internetowej mBanku.

IX. Ogólna informacja o jednostkach uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych i związanych z nimi ryzykach

Informacje ogólne

Fundusz Inwestycyjny, zgodnie z ustawą z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi, jest osobą prawną, której wyłącznym przedmiotem działalności jest lokowanie środków pieniężnych zebranych w drodze publicznego, a w przypadkach określonych w ustawie również niepublicznego, proponowania nabycia jednostek uczestnictwa albo certyfikatów inwestycyjnych (w przypadku funduszy inwestycyjnych zamkniętych), w określone w ustawie papiery wartościowe, instrumenty rynku pieniężnego i inne prawa majątkowe.

Fundusz inwestycyjny jest tworzony, zarządzany oraz reprezentowany przez towarzystwo funduszy inwestycyjnych.

W zamian za dokonane wpłaty do funduszu, Inwestorzy otrzymują zależnie od rodzaju funduszu:

- jednostki uczestnictwa,
- tytuły uczestnictwa,
- certyfikaty inwestycyjne.

Ich liczba pokazuje proporcjonalny udział uczestnika w majątku funduszu inwestycyjnego.

W związku z tym, że w ramach usługi SFI dostępne są wyłącznie jednostki uczestnictwa FIO/SFIO, poniższy opis charakteru i ryzyka instrumentów finansowych ogranicza się wyłącznie do jednostek uczestnictwa.

Z ustaloną częstotliwością (nie rzadziej jednak niż w każdym dniu zbywania lub odkupywania) fundusz inwestycyjny ustala wartość jednostek uczestnictwa, czyli oblicza „wartość aktywów netto funduszu” przypadających na jednostkę uczestnictwa. W tym celu fundusz wycenia portfel inwestycyjny, a następnie dzieli jego wartość przez liczbę tytułów uczestnictwa przysługujących wszystkim uczestnikom. Znając wartość jednostki uczestnictwa funduszu inwestycyjnego Klient może wyznaczyć aktualną wartość swojej inwestycji w dany fundusz – mnożąc cenę jednostki uczestnictwa tego funduszu przez liczbę posiadanych przez siebie jednostek funduszu.

Wartość jednostek uczestnictwa funduszu zależy od wyceny wszystkich składników jego portfela, dlatego też funkcjonowanie i wyniki tego instrumentu finansowego w różnych warunkach rynkowych będą ściśle zależą od funkcjonowania i wyników tych poszczególnych składników, a także od realizowanej przez fundusz strategii inwestycyjnej. Wartość jednostek uczestnictwa funduszu inwestycyjnego generalnie ulega zwiększeniu jeżeli rośnie wartość jego lokat oraz ulega zmniejszeniu w przypadku spadku wartości jego lokat. Każda z lokat funduszu inwestycyjnego wiąże się z różnym rodzajem ryzyka inwestycyjnego. Fundusz inwestycyjny może ponosić różne rodzaje ryzyka w związku z inwestowaniem w różne lokaty, w które zgodnie z przepisami oraz jego strategią inwestycyjną dany rodzaj funduszu może inwestować. Wyniki funduszu inwestycyjnego mogą być również uzależnione od zmiany warunków rynkowych lub ekonomicznych oraz politycznych, jak również zmiany wymogów prawnych, regulacyjnych czy podatkowych. Różne rodzaje funduszy mogą zachowywać się odmiennie w tych samych warunkach rynkowych, charakteryzować się różnym ryzykiem oraz zmiennością ich wartości.

Wartość jednostki uczestnictwa może się zmieniać w każdym dniu wyceny.

Jednostki uczestnictwa są zbywane i odkupywane przez fundusz po cenie wynikającej z ich wartości w dniu, w którym realizowany jest odkup. Przy zbywaniu i odkupywaniu jednostek uczestnictwa mogą być pobierane opłaty manipulacyjne, jeżeli statut funduszu tak stanowi i określa maksymalną wysokość i sposób pobierania tych opłat. Z chwilą odkupienia jednostki uczestnictwa są umarzane z mocy prawa. Jednostki uczestnictwa nie mogą być zbyte przez uczestnika na rzecz osób trzecich.

Ze względu na stosowaną politykę inwestycyjną, wyróżnia się następujące rodzaje funduszy inwestycyjnych:

- **fundusze pieniężne** – lokują środki Klientów w krótkoterminowe papiery dłużne, takie jak bony skarbowe, czy krótkoterminowe obligacje Skarbu Państwa. Jest to grupa funduszy obarczona minimalnym ryzykiem. Fundusze te przynoszą bieżący zysk powyżej inflacji, a wartość inwestycji praktycznie nie podlega wahaniom.
- **fundusze obligacyjne** – inwestują środki Klientów w obligacje. Obarczone są większym ryzykiem inwestycyjnym, niż fundusze pieniężne.
- **fundusze hybrydowe (mieszane)** – inwestują środki Klientów w akcje oraz w obligacje, a udział tych papierów wartościowych w portfelu funduszy jest zmienny w czasie. Celem takiego funduszu jest stabilne oraz długoterminowe zwiększanie wartości aktywów przez ich aktywne lokowanie w papiery wartościowe, zarówno związane z podwyższonym ryzykiem (akcje), jak i w papiery wartościowe o umiarkowanym poziomie ryzyka (obligacje).
- **fundusze akcyjne** – lokują nawet całość aktywów w akcje, przy wykorzystaniu agresywnych strategii inwestycyjnych. Są najbardziej ryzykowne i podatne na wahania koniunktury rynkowej. Ryzyko jest wysokie z powodu możliwych

znaczących wahań wartości jednostki. Zagrożenie to spada wraz z przedłużeniem horyzontu czasowego inwestycji. W ramach funduszy akcyjnych mogą występować fundusze inwestujące w określone sektory gospodarcze lub inwestujące w określony typ spółek.

mBank na podstawie informacji od Towarzystw Funduszy Inwestycyjnych, przypisuje każdy fundusz do danej klasy aktywów. W przypadku, gdy klasa aktywów wskazana przez TFI odbiega od innych funduszy w tej samej grupie np. w sytuacji, gdy fundusz według oświadczenia TFI jest funduszem dłużnym, a jednocześnie utrzymuje istotne zaangażowanie w akcjach (np. 20%) mBank może zdecydować (na posiedzeniu Komitetu Inwestycyjnego) o zmianie klasy.

Dzięki takiemu podejściu, mBank jest w stanie zapewnić, że w danej klasie funduszy nie ma instrumentów odbiegających ryzykiem (bardziej ryzykownych) od całej grupy.

Szczegółowe informacje o jednostkach uczestnictwa funduszy inwestycyjnych i subfunduszy będących w ofercie mBanku w ramach usługi SFI, w szczególności ich walucie, kategorii, minimalnej kwocie transakcji oraz wymogach szczegółowych dla transakcji zawiera prospekt funduszu, statut funduszu oraz inne dokumenty dostępne w oddziałach i na stronie internetowej mBanku: <http://www.mbank.pl>.

Ryzyko związane z inwestycją

W zależności od swojej polityki inwestycyjnej fundusze cechują się zróżnicowanymi rodzajami i poziomami ryzyka inwestycyjnego. **Głównymi ryzykami związanymi z inwestycjami w fundusze są:**

- **Ryzyko rynkowe** - związane z sytuacją makroekonomiczną (w wyniku znaczącej zmiany jednego z parametrów makroekonomicznych, takich jak: inflacja, tempo wzrostu PKB, bezrobocie, poziom waluty, wysokość stóp procentowych, poziom deficytu budżetowego itp.) oraz ogólnym trendem na rynkach akcji. Tego typu ryzyko występuje najczęściej, gdyż sytuacja makroekonomiczna wpływa istotnie na wyceny wszelkich instrumentów finansowych. Konsekwencją kierunków zmian sytuacji makroekonomicznej są pojawiające się trwałe trendy – wzrostowy (hossa) lub spadkowy (bessa).
- **Ryzyko niedotrzymania zobowiązań** - ryzyko, że emitent papieru dłużnego nie będzie terminowo wywiązywał się z zobowiązań, tj. płatności odsetkowych oraz spłaty nominału.
- **Ryzyko rozliczenia** - wynikające z możliwości nieterminowego rozliczenia lub braku rozliczenia transakcji dotyczących składników portfela inwestycyjnego funduszu. Nieterminowe rozliczenie lub brak rozliczenia transakcji może w przypadku negatywnego zachowania się cen papierów wartościowych wpływać na wahania oraz spadki wartości jednostki uczestnictwa oraz certyfikatów inwestycyjnych. Dodatkowo, nieterminowe rozliczenia lub brak rozliczeń transakcji może powodować konieczność poniesienia przez fundusz kar umownych wynikających z zawartych przez fundusz umów.
- **Ryzyko płynności** - w przypadku części papierów wartościowych i innych instrumentów finansowych niskie obroty na giełdzie lub rynku, na którym dokonywany jest obrót, uniemożliwiają dokonanie zakupu lub sprzedaży dużego pakietu papierów wartościowych czy instrumentów w krótkim czasie bez znacznego wpływu na cenę. W efekcie, ograniczona płynność może negatywnie wpływać na możliwe do uzyskania ceny sprzedaży papierów wartościowych i instrumentów finansowych.
- **Ryzyko walutowe** - w przypadku dokonywania przez fundusz inwestycji na rynkach zagranicznych, a także inwestycji w papiery wartościowe denominowane w

walutach obcych, dodatkowym czynnikiem ryzyka jest poziom kursów walutowych. Wahania kursu złotego względem walut obcych mogą przekładać się na wahania wyrażonych w złotych cen takich papierów wartościowych, co z kolei może prowadzić do wahań oraz spadków wartości jednostek uczestnictwa oraz certyfikatów inwestycyjnych.

- **Ryzyko związane z przechowywaniem aktywów** - mimo, że zgodnie z ustawą o funduszach inwestycyjnych i zarządzaniu alternatywnymi funduszami inwestycyjnymi do prowadzenia rejestru aktywów funduszu zobowiązany jest niezależny od towarzystwa funduszy inwestycyjnych bank depozytariusz, może – w wyniku błędu ze strony depozytariusza lub innych zdarzeń związanych z przechowywaniem aktywów, na które Towarzystwo nie ma wpływu – wystąpić sytuacja mająca negatywny wpływ na wartość aktywów funduszu.
- **Ryzyko związane z koncentracją aktywów lub rynków** - ryzyko związane z możliwością zaistnienia sytuacji, w której lokaty funduszu będą skoncentrowane na określonym rynku lub określonym segmencie rynku lub w określonym sektorze. Wówczas niekorzystne zdarzenia mające negatywny wpływ na dany rynek, segment rynku lub sektor mogą w znaczącym stopniu wpływać na wahania i wartość jednostek uczestnictwa oraz certyfikatów inwestycyjnych.
- **Ryzyko makroekonomiczne** - atrakcyjność inwestycyjna papierów wartościowych i instrumentów finansowych, jest uzależniona od wielu parametrów makroekonomicznych, takich jak m.in. tempo wzrostu gospodarczego, poziom inflacji, poziom deficytu budżetowego, poziom deficytu na rachunku bieżącym, poziom bezrobocia, poziom kursów walutowych. Zmiany poszczególnych parametrów makroekonomicznych mogą negatywnie wpływać na atrakcyjność inwestycyjną poszczególnych papierów wartościowych, a tym samym na ich ceny. Może to powodować wahania oraz spadki cen jednostek uczestnictwa oraz certyfikatów inwestycyjnych.
- **Ryzyko prawne** - jednym z najważniejszych elementów prowadzenia działalności gospodarczej jest otoczenie prawne. Niekorzystne zmiany w regulacjach prawnych (m.in. w systemie podatkowym, w systemie obrotu gospodarczego, w systemie obrotu papierami wartościowymi) mogą negatywnie wpływać na emitentów papierów wartościowych oraz na atrakcyjność inwestycyjną instrumentów finansowych, a tym samym na ich ceny. Może to powodować wahania oraz spadki cen jednostek uczestnictwa oraz certyfikatów inwestycyjnych. Należy przy tym podkreślić, że zmiany w systemie prawnym mogą mieć charakter nagłego i znaczącego pogorszenia parametrów gospodarczych, przyczyniając się do gwałtownych ruchów cen papierów wartościowych na giełdzie lub na rynku, na którym są notowane.
- **Ryzyko międzynarodowe** - tempo wzrostu gospodarczego w danym kraju, poprzez system międzynarodowych powiązań gospodarczych, jest uzależnione od stanu gospodarki światowej, w tym przede wszystkim sytuacji gospodarczej Unii Europejskiej oraz Stanów Zjednoczonych. Wspomniane powiązania powodują, iż pogorszenie koniunktury światowej może negatywnie wpływać na kondycję gospodarki danego kraju, a tym samym na kondycję jego podmiotów gospodarczych, a w efekcie na ceny papierów wartościowych emitowanych przez te podmioty.
- **Ryzyko stóp procentowych** - jednym z najważniejszych czynników kształtujących poziom cen dłużnych papierów wartościowych jest poziom stóp procentowych. Zmiany w poziomie rynkowych stóp procentowych, mające miejsce m.in. w następstwie zmian w parametrach makroekonomicznych, mogą powodować znaczące zmiany cen dłużnych papierów wartościowych wchodzących w skład portfela inwestycyjnego funduszu, i w efekcie wahania oraz spadki wartości jednostek uczestnictwa oraz certyfikatów inwestycyjnych. Należy podkreślić, że

związek cen dłużnych papierów wartościowych z poziomem stóp procentowych ma charakter zależności odwrotnie proporcjonalnej.

- **Ryzyko wyceny**- ryzyko to wynika z faktu stosowania przez fundusz do wyceny lokat nienotowanych na Aktywnym Rynku modeli wyceny dedykowanych do poszczególnych kategorii lokat (papiery dłużne, akcje, instrumenty pochodne). Może się zdarzyć, że z uwagi na konstrukcję modeli oraz rodzaj zastosowanych do modeli danych wejściowych rzeczywista cena możliwa do osiągnięcia na rynku w przypadku sprzedaży takich papierów wartościowych będzie niższa niż wycena modelowa, co wpłynie na spadek wartości jednostki uczestnictwa.

Klient, dokonując wyboru funduszu powinien przed jego zakupem zapoznać się ze statutem funduszu, prospektem informacyjnym oraz kluczowymi informacjami dla inwestorów (KIID). W dokumentach tych są szczegółowo opisane ryzyka związane z uczestnictwem w funduszu, ryzyka związane z działalnością funduszu, a także ryzyka związane z otoczeniem, w jakim fundusz prowadzi działalność.

W celu podjęcia prawidłowej decyzji inwestycyjnej, Klient powinien również zapoznać się z rocznym i półrocznym sprawozdaniem funduszu inwestycyjnego oraz zwrócić uwagę na kwalifikacje oraz doświadczenie zawodowe osób mających wpływ na decyzje inwestycyjne funduszu, w szczególności zarządzającego funduszem.

Należy pamiętać, że inwestowanie w fundusze inwestycyjne wiąże się z ryzykiem i nie gwarantuje realizacji założonego celu inwestycyjnego, ani uzyskania określonego wyniku inwestycyjnego. Należy liczyć się z możliwością utraty przynajmniej części zainwestowanych środków.

Wartość zakupionych jednostek uczestnictwa funduszy inwestycyjnych, bez względu na rodzaj wybranego funduszu, może się zmieniać wraz ze zmianą sytuacji na rynkach finansowych. W konsekwencji, dochód z zainwestowanych środków może ulec zwiększeniu lub zmniejszeniu, a także zamienić się w stratę. Dotychczasowe wyniki funduszy inwestycyjnych nie stanowią gwarancji przyszłych wyników.

Jednostki uczestnictwa funduszy inwestycyjnych nie są objęte ochroną Bankowego Funduszu Gwarancyjnego.

Ponadto potencjalne korzyści z inwestowania w fundusze inwestycyjne mogą zostać zmniejszone o pobierane podatki i opłaty wynikające z przepisów prawa, taryf opłat i prowizji oraz regulaminów.